

ASIA Suojelupoliisin vastaus turvallisuus selvitystä koskevaan hakemukseen

KANTELU/ASIAN VIREILLETULO

Kantelija on toimittanut sähköpostitse oikeuskanslerinvirastoon 5.1.2016 kantelukirjoituksen, jossa hän pyysi oikeuskanslerinvirastoa selvittämään Suojelupoliisin ylitarkastajan menettelyä turvallisuus selvityshakemusta koskevassa asiassa.

Ylitarkastaja oli 4.1.2016 lähettämässään sähköpostiviestissä ilmoittanut kantelijalle, ettei kantelijan sähköpostitse 1.1.2016 Suojelupoliisille lähettämää henkilöturvallisuus selvityshakemusta voitu ottaa käsittelyyn, ja antanut ohjeita turvallisuus selvityksen hakemisesta.

Kantelija on kantelukirjoituksessa arvostellut ylitarkastajan menettelyä erityisesti siltä osin kuin viestissä ei kerrottu, että kyseessä oli hallintopäätös, eikä hänelle annettu muutoksenhakuohjausta.

Kantelija on edelleen kirjoituksessa kysynyt, mihin perustuu ylitarkastajan lähettämässä viestissä kerrottu vaatimus hakemuksen allekirjoittamisesta.

SELVITYS

Sisäministeriön poliisiosasto on 6.5.2016 toimittanut oikeuskanslerinvirastoon kantelijan kirjoituksen johdosta pyydettyä Suojelupoliisin kyseisen ylitarkastajan, turvallisuus yksikön päällikön 18.4.2016 päivätyn selvityksen ja Suojelupoliisin 21.4.2016 päivätyn lausunnon.

Turvallisuus yksikön päällikkö toteaa selvityksessään muun ohessa, että hänen kantelijalle lähettämässään sähköpostiviestissä ei ole ollut kyse hallintopäätöksestä, vaan hallintolain 8 §:n mukaisesta neuvonnasta ja opastamisesta toimivaltaiseen viranomaiseen. Muutoksenhakuohjeen osalta selvityksessä on edelleen todettu, että turvallisuus selvityslain 62 §:n 2 momentin mukaan toimivaltaisen viranomaisen päätökseen siitä, ettei turvallisuus selvitystä laadita, ei voi hakea muutosta.

Allekirjoitusvaatimuksen osalta turvallisuusyksikön päällikkö on kertonut tarkoittaneensa henkilöturvallisuusselvitystä haettaessa tarvittavaa turvallisuusselvityslain 5 §:n 2 momentissa tarkoitettua selvityksen kohteen suostumusta tai sitä vastaavaa 5 §:n 4 momentin mukaista selvitystä, jos kohde hakee itse turvallisuusselvitystä. Tältä osin turvallisuusyksikön päällikkö on viitannut turvallisuusselvityslakia koskevan hallituksen esityksen HE 57/2013 vp yksityiskohdaisiin perusteluihin 17 §:n kohdalla, jossa todetaan: ”Ehdotetussa laissa ei nimenomaisesti edellytykseksi säädetä allekirjoitusta. On kuitenkin selvää, että selvityksen kohteen suostumusasiakirjassa on selvityksen kohteen allekirjoitus. Selvityksen laadinta voisi perustua sähköisenä tallenteena välitettyyn suostumusasiakirjaan, jos viranomaisen katsoo sen tilannekohtaisista syistä luotettavaksi eikä pidä tarpeellisenä näiltä osin täydentämismenettelyä.” Turvallisuusyksikön päällikkö katsoo edellä kerrotun perusteella olevan selvää, että selvityksen kohteen tulee todentaa kirjallinen suostumuksensa allekirjoituksellaan.

Suojelupoliisi on katsonut Suojelupoliisin päällikön antamassa lausunnossa, että kyseessä on ollut hallintolain 8 §:ssä tarkoitettu neuvonta. Suojelupoliisi ei olisi ollut toimivaltainen antamaan asiassa kantelijan pyytämää selvitystä, kun panostajan tehtävään tarvittavan henkilöturvallisuusselvityksen hakijan tulee olla panostajan pätevyyskirjan antava viranomaisen.

Lausunnossa todetaan turvallisuusyksikön päällikön selvityksessä esitetyin tavoin, että turvallisuusselvityslain tarkoittama suostumus on allekirjoitettava. Itse asian vireillepanoon noudetaan sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annettua lakia.

RATKAISU

Kantelija on 1.1.2016 lähettänyt Suojelupoliisin palautepostiosoitteeseen henkilöturvallisuusselvityshakemuksen. Suojelupoliisin lausuntotoimisto on lähettänyt 4.1.2016 kantelijalle sähköpostitse vastauksen, jossa on kerrottu hakemuksesta puuttuvan tietoja, muun muassa hakija, hakemisen peruste sekä allekirjoitus.

Kantelija on samana päivänä lähettänyt Suojelupoliisin lausuntotoimiston osoitteeseen vastauksen, jossa hän on muun ohessa kertonut, ettei käytettävä lomake täysin sovellu henkilöhakijan täytettäväksi, kun hakija-kohtaan edellytetään organisaatiota. Edelleen kantelija on viitannut sähköisestä asioinnista annetun lain 9 §:n 2 momenttiin, jonka mukaan sähköpostitse lähetetyn asiakirjan voi jättää allekirjoittamatta.

Turvallisuusyksikön päällikkö on edelleen 4.1.2016 lähettänyt kantelijalle vastauksen, jossa on selostettu turvallisuusselvityslain mukaan selvityksen hakemiseen oikeutetut, kerrottu menettelystä panostajan pätevyyskirjaa haettaessa ja annettu linkki viranomaisen sivustolle, jolla kerrotaan tietoja panostajan pätevyyskirjan hakemisesta.

Sähköpostiviestissä on kerrottu, ettei kantelijan hakemusta voi ottaa käsittelyyn ja neuvottu toimimaan annetun linkin kautta löytyvien ohjeiden mukaisesti. Edelleen viestissä on kerrottu turvallisuusselvityksen laatimisen edellytyksenä olevan kohteen kirjallinen suostumus ja että hakemus on allekirjoitettava toimitustavasta riippumatta.

Arviointi

Tiedossani ei ole perusteita arvioida Suojelupoliisin menettelleen virheellisesti, kun kantelijalle on selvityksen antamista koskevan päätöksen sijasta toimitettu ohjeet menettelystä panostajan pätevyyskirjaa haettaessa.

Pidän kuitenkin arvostelulle alttiina sitä, että sekä ensimmäisessä lausuntotoimiston vastauksessa että turvallisuusyksikön päällikön lähettämässä hallintolain 8 §:n tarkoittamassa ohjeistuksessa on todettu, että itse hakemus olisi allekirjoitettava, kun varsinainen allekirjoitusvelvollisuus koskee turvallisuusselvityslain 5 §:n 2 momentissa tarkoitettua hakemuksen kohteen suostumusta. Suojelupoliisin lausunnossa esitetyn mukaisesti itse hakemusta koskee sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain 9 §:n yleisperiaate, jonka mukaan viranomaiselle saapunutta sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä. Turvallisuusyksikön päällikkö onkin selvityksessään kertonut tarkoittaneensa allekirjoitusvaatimuksella juuri selvityksen kohteen suostumusta.

Kun viranomainen antaa asiakkaalle ohjeita oikeasta viranomaismenettelystä, asiakkaan tulee voida luottaa siihen, että viranomaisen antamat ohjeet ovat sisällöltään oikeita. Hakemuksen kohteen suostumukselle asetetulla allekirjoitusvaatimuksella voi olla hakemuksen laatijan kannalta merkittävä ero itse hakemukselle asetettuun allekirjoitusvaatimukseen verrattuna.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Asia ei anna aihetta muuhun toimenpiteeseen kuin että kiinnitän vastaisen varalle Suojelupoliisin huomiota edellä viranomaisen antamien ohjeiden sisällöllisestä oikeellisuudesta lausumaani.

Jäljennös tästä päätöksestä on lähetetty päätöksestä ilmenevässä tarkoituksessa Suojelupoliisille ja tiedoksi Poliisihallitukselle.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Kimmo Hakonen

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Pekka Liesivuori

OIKEUSKANSLERINVIRASTO
